

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 32.—, za pol leta
K 16.—, za četrt leta K 8.—.
Posamezna številka 50 vin.
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Pošiljajte na uredništvo in
upravišstvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica šte. 6. II. nadst.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objavi
po 85 vinarja, pri trikrat-
ni po 80 vinarja, pri šest-
kratni po 75 vin., pri celo-
letnih objavah po 70 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
K 1.— Reklam. so poš-
tne proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Delavstvu vseh dežel!

Glede na težko resnost svetovnega
političnega položaja, pozivlja mednarod-
na zveza strokovnih organizacij organi-
zirani proletarijat vsega sveta,

da se neomahljivo upre vsaki vojni.

Organizirani delavci sveta morajo
biti v zmislu sklepov mednarodnih stro-
kovnih kongresov v Bernu in Amsterda-
mu pripravljeni, da delajo z vsemi po-
močmi, ki so jim na razpolago, da zdru-
ženo preprečijo vojno, in vzpostavijo kon-
čno mir med vsemi narodi.

Internacionala strokovnih organiza-
cij obsoja na podlagi načela samoodločbe
narodov tako

vsakršno poseganje tujcev v notranjo po-
litične zadeve katerega naroda kakor tudi
vsakršno podporo protirevolucionarnim
vojskam.

Mednarodna strokovna zveza poziv-
lja vse delavce, da se temu ustavijo in
primerno ravnaajo.

V zmislu teh načel in z ozirom na
dejstvo, da so rusko revolucijo napadli
Poljaki, zahteva mednarodna strokovna
zveza, takojšnji konec protirevolucionar-
nih vojaških napadov na Rusijo ter za-
hteva za ruski narod jamstvo, da se na-
daljnji napadi ne bodo vršili.

Spričo izjave ruske vlade, da hoče
skleniti mir s Poljsko na podlagi poljske
neodvisnosti in samoodločbe poljskega
naroda, izjavlja mednarodna strokovna
zveza, da mora na tej podlagi bratomor-
no pobijanje množic prenehati.

Splošni svetovni mir se mora čim-
prej vzpostaviti, in sicer na podlagi revo-
lucionarnih pridobitev in neodvisnosti
narodov! Da se ta proletarski in vsem
človeški cilj doseže, pozivlja mednarod-
na strokovna zveza vse organizirane de-
lavce, da se ne dajo izrabljati kot pomoč-
niki kapitalističnega imperijalizma in

energično odklonijo vsakršen prevoz čet
in municije.

Smeri se zavedajoča akcija delavcev
mora kot čuvarka človeštva razbiti re-
akcionarno „Sveto alianco“, ki jo hočejo
zopet obnoviti.

Niti en vlak z municijo ne, smo vo-
ziti, niti ena ladja z vojnimi materiali ne
sme zapustiti pristanišča, niti en vojak
ne sme biti odpremljen!

Za vojno nobenega gradiva več!
Mednarodna strokovna zveza izjavlja, da
proletarci vseh dežel morajo izvesti to
akcijo.

V namenu, da varuje svobosčine de-
lavcev in razvoj socialnih pridobitev, ter
v prepričanju, da more le volja delavcev

ustaviti vojne, pozivlja mednarodna stro-
kovna zveza vse deželne centrale, da

če bi bilo potrebno, izvedejo svoj cilj
z velikanskimi akcijami ali s splošno
stavko.

Strokovna internacionala pozivlja razen-
tega vse organizacije, da ukrenejo, da se
po vseh deželah

preneha z izdelovanjem vojnega materi-
jala.

da se končno izvede splošno razoroženje,
ki naj osvobodi vse narode militarizma
— prav vsakršnega militarizma — ter
pomnoži s tem produkcijske sile!

Tovariši! Leta 1914 je bila naša or-
ganizacija še slabotna, da bi se bila uprla
vojni. Danes je jaka sila, ki šteje 27 mili-
onov članov, jaka predvsem, ker je pre-
žeta mnogo bolj po izrečnem socialistič-
nem in revolucionarnem duhu. Danes
mora najti sama v sebi, v svojih bojnih
pomočih moč, da zabrani svetu ponovi-
tev takih strahot in grozot!

Vojno vojni! To bodi geslo, pod ka-
terim se združujejo vsi delavci vsega
sveta!

Preprečenje vsakršnega transporta v
vojne namene je danes izraz mednarodne
proletarske solidarnosti!

Tovariši! Mednarodna strokovna
zveza računa z vami!

Mednarodna zveza strok. organizacij:
W. A. Appleton, predsednik; L. Jouhaux,
prvi podpredsednik; C. Mertens, drugi
podpredsednik; Eda Fimmen, I. Oude-
gest, tajnika.

Krščanski hlapci kapitalizma.

Klerikalne, ali kakor se same nazi-
vajo krščanske socialne delavske orga-
nizacije niso delo in ustanova delavstva.
Te organizacije so delo klerikalne du-
hovščine, ne samo pri nas, nego po vseh
državah, kjer sploh še obstajajo. Duhov-
ščina je iskala opore med zbutajočim se
delavstvom zoper naraščajoče nositelje
socializma.

V Nemčiji na pr. so te organizacije
opora klerikalcev, ki so združeni v tako-
zvanem centru. Iz zgodovine „krščan-
sko-socialnega“ gibanja je na že razvi-
diti, da so pobožnjaški jezuiti hoteli in
še danes poizkušajo ustvariti delavca za
sužnja kapitalizma in žandarja obstoje-
čega družabnega reda. Leta 1899. je vo-
ditelj nemških klerikalcev dr. Julij Ba-
chem povedal na glavnem občnem zboru
Augustinovega društva naslednje zani-
mive besede: „Za našo (klerikalno) stran-
ko je že zadnji čas, da začnemo proti so-
cialni demokraciji ustanavljati strokovne
organizacije. Delavsko gibanje je neza-
držno, razvijalo se bo z nami ali brez nas

in potem proti nam!“ Dela so se priletli
tako razni patri in jezuiti. Pater Pesch
na primer je zapisal tedaj značilne be-
sede: „Če imajo pokazati krščanske de-
lavske organizacije večje uspehe, se ima-
jo zahvaliti v prvi vrsti organizatoričnim
talentom katoliških ustanoviteljev, krepki
pomoči katoliških organizacij in katoliški
duhovščini.“ — Ali le prekmalu so ide-
alni sodelavci-proletarci izpregledali hu-
dičeve nakane svojih „krščansko-social-
nih“ lažiodrešenikov in klerikalne or-
ganizacije kapitalističnih hlapcev so začele
propadati. Strokovni listi so začeli javno
napadati svoje „krščanske“ izdajalce in
leta 1908. je pisalo strokovno glasilo „kr-
ščanskih“ organizacij javno in odkrito,
da je delo krščansko-socialnih strokov-
nih organizacij „vzgoja k pasji ponižnost-
ni“, „suženjska morala“, pasja ponižnost“
napram podjetnikom-kapitalistom. — Ru-
darsko glasilo je pisalo v avgustu 1908
vsled podle neznačajnosti takozvanih „de-
lavske krščanske zastopnikov“: „Proč
z katoliškimi strokovnimi organizacijami
iz Zgornje Šlezije, proč z umazanimi in
podkupljenimi organizacijami, v sredini
rudarjev in steklarjev ni za nje nič več
mesta.“ — Delavstvo pa se je pridružilo
našim organizacijam in razbilo tako podle
nakane klerikalcev, ki so hoteli prodati
delavstvo kapitalistom.

V dokaz, kako nesramno igro so
igrali klerikalci z delavstvom, bomo na-
vedli še besede, ki jih je govoril voditelj
klerikalnih strokovnih organizacij Gies-
bert na kongresu krščanskih organizacij,
ki se je vršil meseca avgusta 1908 v
Zürichu (Švica): „Krščanske strokovne
organizacije so bile ustanovljene po pro-
tekciji škofov samo zato, da se ubijejo
preizkušene organizacije delavstva. Kr-
ščanske organizacije zametavajo štrajk,
še več, one naravnost vzgajajo stavko-
kaze in so še slabše kot zloglasne ru-
mene organizacije.“ — Kdor torej ni po-
polni slepec, bo izpregledal!

Klerikalne strokovne organizacije so
se ponižale za navadne obrambne čete
podjetnikov in kapitalistov in sam Gies-
bert pravi, da so postale „bojni kozel
proti socialističnim organizacijam!“

Klerikalci in njihova duhovščina pa
je delavstvo najgrše izrabljala, tako da
je voditelj krščanske organizacije na
kongresu 1908 v Zürichu po imenu Schif-
fer zaklical na kongresu: „Prečistiti go-
spodje škojce, do sem in ne dalje!“

Drugi govornik na tem kongresu
Stegerwald je dejal med drugim tudi tele
besede: „Tako dolgo, dokler cerkveni
kneze in škojce ne prepovedo podjetni-
kom in drugim katoliškim kapitalistom
organizirati se gospodarsko s kapitalisti
drugih ver in narodnosti, tako dolgo ni-
ma noben papež in škof pravice predpi-
savati delavstvu, kako se mora ono stro-
kovno organizirati!“

Visoka duhovščina in klerikalni kapitalisti pa so kmalu zatrli preočito delavske in razredno zavedne voditelje. V spisu „krščanstvo in strokovne organizacije“ piše I. Windolph: Naše organizacije so skoro prestopile nevarno pot in — ejo s socialisti v eni smeri, zato je potrebno, da jih nujno podvržemo popolnoma cerkveni oblasti, kjer mora vladati v njih samo cerkveni pastir-škoč, drugače bomo doživeli hude čase.“

Temu so se morali vdati seveda vsi delavci in v decembru leta 1910, je kardinal Fischer naznanil zmago nad delavstvom v posebnem pastirskem pismu, v katerem izraža sam papež svoje veselje. V tem pismu hvali papež škofo pridnega dela za „katoliško“ stvar in končuje z besedami „veselje me navdaja, da se je na tem polju našel sporazum v prid delodajalcem (podjetnikom-kapitalistom) in delavci in v dobro sv. veri in meščanskemu (kapitalističnemu) družabnemu redu.“

To govori cele knjige, in zato ni čudno, da klerikalne organizacije povsod propadajo, na njihovo mesto pa je stopila edina, res delavska strokovna organizacija.

Delo tega goljufivega klerikalnega dela in papeževih besed pa je kmalu rodilo sadove. Koncem leta 1910 je izbruhnil v ruskem ozemlju rudarski štrajk, ki je vsled „krščanskosocijalnih“ intrig ponesrečil. Se veči! V rudarskem gibanju so začeli javno pozivati svoje člane, da morajo postati stavkokazi, in sicer na Zeche Lukas in v Haushamu na Zgornjem Bavarskem. — Njihov voditelj Funke je na strankinem zboru klerikalcev naravnost pozdravljal protidelavski predlog, ki prepoveduje železničarjem stavkati in ki poziva državo, da ne sme sprejeti nobenega socialista v službo. — Ravnotako so nastopili klerikalci in njihova organizacija letos pri nas v Sloveniji proti železničarskem štrajku. — So pač povsod enaki!

Škofje so dobili tako pod oblast vse „krščanskosocijalne“ organizacije, ki se morajo držati strogo načela, ki ga je predpisal jezuit pater Jožef Biederlack v spisu „Težkoška vprašanja v strokovnem gibanju: Cerkevna oblast je nositeljica vsega učnega in pastirskega dela in ima torej brezpogojno pravico in dolžnost predpisati delavskemu strokovnemu gibanju splošna določila z ozirom na pravstvene predpise. Če bi hoteli posamezniki ali vodje strokovnih organizacij iskati drugih ciljev, ki se s krščanskim pravstvenim zakonom ne morejo družiti, na primer: previsoke delavske plače ali druge večje delavske zahteve, ali če bi se poslužili pri tem kakšnih pravstvenih nedovoljenih sredstev, katere krščanski pravstveni zakon prepoveduje, na primer neupravičenega ali vsaj krščansko ljubezen žalečega bojkota trgovin, podjetnikov, kapitalistov ali posameznih oseb, potem mora vsak katoličan brezpogojno stati na strani cerkvene oblasti, in vzdigniti svoj glas proti kršitvi pravstvenega zakona ter brezpogojno poslušati in se pokoriti cerkveni oblasti.“

In ker je papež štrajke s posebno „bullo“ — kot se imenujejo njegova pisma — prepovedal, bi moralo seveda delavstvo, sledeč kardinalom, škofom in drugim jezuitom, držati samo hrbet, po katerem bi tolkli sili cerkveni in posvetni kapitalisti! No, to bi bilo našim slovenskim klerikalcem prav všeč, seveda bi rabili sedaj tudi še tako neumnih delavcev, ki bi šli v njihovo „krščanskosocijalno“ Jugoslovansko strokovno zvezo, kateri načeluje škof Bonaventura in par

kaplanov okrog „Večernega lista“! — Milijonar Pollak in druge pijavke bi seveda lahko mirno spale, ker bi ne bilo več razrednozavednega delavstva, ki bi „neupravičeno“ žalilo krščansko ljubezen klerikalnih milijonarjev, škofov in kaplanov.

Iz podanega vidimo torej jasno, da imajo klerikalci namen razbiti slogo med delovnim ljudstvom in njihovimi strokovnimi organizacijami samo zato, da bi na razvalinah izžetih delavskih trupel našli „sporazum v prid delodajalcem — kapitalistom in v dobro sveti veri in meščanskemu družabnemu redu! In vse njihovo besedičenje po „Večernem listu“ in prošnji „Naši moči“ zasleduje ta cilj. Najeli so si zato raznih Moškercev, ki so se jim prodali za Judežve groše, da nam razbijejo organizacije in napravijo z delavstva zopet hlapce in sužnje kapitalizma. V svojo organizacijo „krščanskega“ socializma pa sprejemajo vse moralne propalice, ki bi bile pripravljene prodati za Judežev groš delavske interese. Ali vse to ne bo pomagalo klerikalcem, njihovih strank, še manj pa koristilo veri. „Prenovitev sveta in družabnega reda v Kristu“, je parola današnjih petoliznikov klerikalnega in svetovnega kapitalizma, socialistična strokovna sila, razrednozavedni proletarijat pa bo prenovil svet po svojih nazorih, nazorih človečanstva, zapisal pa strupene gosence krščanskega lažisocializma med izdajalce in najostudnejše klevetnike proletarijata!

Opomba uredništva. Prinašamo ta članek, ki ga je napisal sodrug-delavec, ki se je vrnil iz Nemčije, in bil priča „krščanskosocijalnega“ delovanja, in ki je po mnenju pisca na las podobno delu naših klerikalcev.

Kam plovemo?

II.

Kakor smo že v prejšnjem članku povedali, se je pričelo v vseh pokrajinah današnje Jugoslavije, zlasti v naši ožji domovini Sloveniji, na polju strokovnih organizacij popolnoma novo življenje. Kako in v koliki meri so se razvile strokovne organizacije v Sloveniji, povemo pozneje. Priravnamo pa jih tudi onim, ki so obstojale pri nas v predvojni dobi.

Razume se, da so organizatorji v Sloveniji takoj ob početku svojega dela po prevratu imeli na misli, da bo pozneje treba iskati stikov s strokovnimi organizacijami ostalih pokrajin in da bo treba z vsemi ostalimi organizacijami v državi ustvariti skupno vez. Tega so se menda zavedali povsod. Povedali pa bomo tudi, kako smo si mi v Sloveniji tako skupno vez, katera bi omogočila skupno delo, predstavljali. Zasukala pa se je stvar nekoliko drugače. Kongres ob velikonočnih praznikih v Belgradu, na kojega notabene niti stranka niti strokovne organizacije v Sloveniji oficijelno niti vabljene niso bile in vsled tega tudi ne zastopane, je šel v svojih sklepih dalje nego bi smel iti. Prvič je bila ustanovljena nova stranka, kateri je kongres nadel ime „Delavska socialistična stranka Jugoslavije“ ter je v oklepaju dostavil še besedo („komunistov“).

Ponavljamo, da se je ustanovila nova stranka, kar že dokazuje samo ime. Pozneje se je sicer dokazovalo in predhacovalo socialnim demokratom, da oni cepijo delavsko gibanje in da delajo razdor. To očitanje je bilo in je še danes neopravičeno, kajti razcep in razdor niso povzročili socialni demokratje, pač pa oni,

ki so socialno demokracijo zapustili in ustanovili novo stranko. Siliti pa socialno demokracijo, da bi brezpogojno sledila vsakemu, ki si izmisli novo stranko, bi bilo vendarle nekoliko preveč zahtevano. Pa naj bo kakorkoli, dejstvo je, da je velikonočni kongres v Belgradu razcepil do tedaj enotno socialno demokracijo. Vemo sicer, da so tudi drugi vplivi delovali pri belgrajskem kongresu, pa s tem naj se pečajo političarji, to ni naša stvar.

Kaj čuda, da je na belgrajskem kongresu vladalo velikansko navdušenje, saj je bil to prvi kongres v Jugoslaviji, vsak izmed delegatov je več ali manj ravnal tudi pod vtisom nacionalnega uspeha Jugoslovancov. Konstatirati je tudi treba, da sklicatelji kongresa niso bili nič kaj natančni, v glavnem se jim je šlo le zato, da bo na kongresu veliko število delegatov, ne glede na to, ali mnogi izmed teh delegatov zastopa le samega sebe, ali zastopa tudi še koga drugega.

V stari Avstriji smo bili navajeni, da so se strankini kongresi vedno vršili popolnoma ločeno od strokovnih kongresov, strokovni kongresi pa zopet popolnoma ločeno od strankinih. Nikoli niso strankini politični kongresi, oziroma strankini zbori posegali v delokrog in kompetenco strokovnih kongresov in obratno strokovni kongresi niso posegali v delokrog ter kompetenco strankinih zborov. A navzlic temu niso nikoli nastala nobena nesporazumljenja. Delalo se je lepo složno. To je bilo tudi razumljivo, kajti delokrog vsake izmed navedenih kompetenc je tako velik in tako obširen, da ima vsaka dela preko glave, ako hoče le količkaj uspešno vršiti vse one posle, ki ji pripadajo.

Ob splošnem navdušenju pa so delegati na belgrajskem kongresu šli skozi drn in strn in glasovali za vse, kar jim je bilo predlagano. Poznejše zborovanje tega kongresa, ki je imelo imeti značaj strokovnega kongresa, pa ni bilo nič drugega, kakor nadaljevanje kongresa sploh.

Tako je prišlo, da je kongres pod vplivom ljudi, katerim je strokovni pokret v praksi bil španska vas, vstvaril preludic, ki je pozneje povzročil zlasti na Hrvatskem hude, skoraj bi rekli, bratomorne borbe v strokovnem pokretu.

Med drugim je belgrajski kongres sklenil tudi to, da se novi delavski socialistični stranki Jugoslavije (komunistov) prizna tudi oficijelno zastopstvo v „Osr. strokovni komisiji“, oziroma kakor na lugu pravijo („Centralnem radniškem sindikalnem veču“).

Socialistični zaupniki, ki se belgrajskega kongresa niso udeležili so slutili, da bo nova stranka pri prihodnji priliki še dalje. Kongres v Vukovaru je pokazal, da so bile njihove slutnje upravičene. Iz razumljivih vzrokov so se s sklepom belgrajskega kongresa uprli. In danes obenem tudi lahko konstatiramo, da bi se bili posebno zastopniki strokovnih organizacij na belgrajskem kongresu v marsičem uprli belgrajskim intelektualcem, če bi bili tudi oni le količkaj slutili, kaj bo prinesla prihodnost. (Dalje prih.)

Železna internacionala.

Dne 17. junija se je imel vršiti v Kodanju internacionalni kovinarski kongres. Na zahtevanje angleških kovinarjev so ta kongres preložili na dan 20. junija, na ponovno zahtevo belgijskih kolozov se je pa kongres preložil končno na dan 20. avgusta in pri tem je tudi ostal ter se kongres prav sedaj vrši v Kodanju.

Ves velekapitalizem v težki železni industriji ima te dni vprte oči v Kodan

in pazljivo zasleduje sklepe železnega parlamenta. Za ta internacionalni železni parlament se podjetniki kovinske industrije tudi pri nas v Jugoslaviji jako zanimajo, posebno pa v Sloveniji, še veliko bolje kakor naši delavci v kovinskih podjetjih, in sicer zaradi tega, ker so angleški in belgijski kovinarji prišli s predlogom, s katerim zahtevajo 44urni delovni čas v vsej kovinski industriji cele Evrope in Amerike.

Drugi predlog Angležev je, da treba reformirati osrednje vodstvo mednarodne pisarne kovinarjev na ta način, da bo gojila tesnejše zveze s kovinarskimi organizacijami posameznih držav.

Tesnejše zveze od strani osrednjega mednarodnega urada in pogostejše informacije kovinarskim organizacijam posameznih držav ima tudi za nas velikanski pomen, ker nam podjetniki kovinskih obratov pri pogajanjih vedno in vedno pripovedujejo o tujem konkurenci, mi pa, ker nam manjka točnih informacij, jim težko odgovarjamo. Upajmo, da nam bo to v bodoče olajšano.

Organizirani kovinarji v Sloveniji smo včlanjeni pri kovinarski internacionalni v Stuttgartu in naša naloga je, da iskreno pozdravimo zborujočo železno internacionalno v Kodanju ter da izpolnujemo v bodoče vse sklepe, ki jih naši kolegi celega sveta v Kodanju sklenejo.

Prepričani smo, da vse tiste kovinarje v Sloveniji lahko na prste seštejemo, ki se danes zanimajo, kaj se ukrepa v Kodanju, in to je namreč žalostno, če moramo to javno povedati. Vprašanje, ki ga moramo enkrat rešiti, je za nas kovinarje v Sloveniji to, da na ves glas povemo, da naši člani niso krivi temu, če ne poznajo velikanskega pomena železne internacionalne. Kdo tedaj je temu kriv?

Temu krivo je to, ker so se usidrale k nam v Slovenijo razmere, ki niso več zdrave. Prišli so naši sodrugi z juga z namenom, da nas reformirajo, da nas okrepe s tem, da se ujedini kovinarji cele Jugoslavije, kar bi bilo tudi popolnoma prav, ako bi prišli tako kot pride prijatelj pri vratih v hišo. To pa se ni zgodilo! Prišli so k nam skozi okno. To jim lahko dokažemo, da nim ni bilo za stvar organiziranih kovinarjev, temveč kovinarsko organizacijo rabijo za političen steber, in sicer osebe, ki jim je bila kovinarska organizacija še pred kratkim španska vas. In ti ljudje, ki so s polno paro silili na ujedinenje, so danes vzrok, da ni prišlo še do ujedinenja. Vse delo tega ujedinenja, ki nas je stalo že težke tisočake, nas ni privedlo dalje, kakor do tam, kjer smo bili, ko smo prvo besedo spregovorili o tem. In danes je to vprašanje tako zamotano, da se živ krst več ne izpozna.

Kaj se bo na kovinarskem kongresu v Celju obravnavalo, danes ne moremo prerokovati!

Eno pa stoji trdno, in to je: oči zavodnih kovinarjev morajo biti vrste v sklepe internacionalnega kongresa kovinarjev v Kodanju.

Ako bi pa mi one svote denarja, ki smo ga zmetali za to ujedinenje, porabili za pot v Kodanj, bi imeli mi danes svojega delegata tam, ki bi okrepil naše bratstvo v železnem internacionalnem parlamentu, ter bi nebroj informacij prinesel s seboj, ki jih mi krvavo potrebujemo.

Proč s političnimi špekulanti! Živela železna internacionala! To naj bo naš klic!

Ornitogranh.

„Kšajt“ pa tako!

Mizarski pomočniki in strojni delavci v Ljubljani so na organizacijo mizarskih mojstrov naslovili spomenico za povišanje plač za 30 odstotkov. Upoštevajoč sorazmerno nizke plače mizarjev in strojnih delavcev, malo vrednost denarja ter abnormalno draginjo, katera bo z ozirom na povišane prevozne tarife na železnica še znatno narasla, se mora reči, da je zahteva mizarjev in strojnih delavcev zmerena, pametna in nepretirana.

Originelen pa je odgovor, katerega je zveza mizarskih podjetij poslala osrednjemu društvu in sorodnih strok. Gospodje mizarski mojstri v tem odgovoru namreč pravijo, da so na sestanku dne 30. avgusta t. l. sklenili odklonilno stališče. Pravijo: „Ker so se v zadnjem času le v posameznih redkih slučajih prav znatno cene dvignile in bi mi ne mogli zagovarjati zvišanja cen za svoje izdelke itd.“

Sedaj pride na dan konjsko kopito, ki kaže, kaj prav za prav hočejo gospodje mizarski mojstri. Nadalje namreč v svojem famoznem odgovoru pravijo: „Sklenilo se pa je dati delojemalcem priložnost gmotno odpomoči s tem, da pustijo vsa tukajšnja podjetja delati dnevno eno uro čez čas in ta ura se bo plačala s 50 odst. poviška, tako, da si delavstvo na ta način svoj položaj lahko izboljša.“

Ko bodo pa cene padle, se naj ta nadura opusti.“

Tako torej! Ali čujete, mizarji in strojni delavci, kako velikodušno vam hočejo gospodje iti na roko?

Čudna logika, posestniki mizarskih delavnic priznavajo potrebo, da se mizarske pomočnike in strojne delavce gmotno podpre, ampak pomoč naj se izvrši na račun pomočnikov samih, in sicer na tak način, da bi tudi mojstri še nekaj profiterali! Ali glavno, za kar mojstrom gre, je to, spraviti delavce do tega, da bi se za mizernih 50 odst. ene ure odpovedali osemurnemu delavniku.

Sami gospodje ne morejo kršiti osemurnika, ker bi zapadli kazni, zato se jim zdi, da je bolj umestno, da delavci izvrše tak zločin sami nad sabo.

Vsekakor morajo imeti gospodje mojstri precej dela in zato bi radi, da bi jim pšenica šla še bolj v klasje. Le plačajte gospodje, delavce, da bodo mogli živeti in še vam bo dosti ostalo. Ako pa imate toliko dela, se lahko poslužite določil tihočih se nadur, kakor jih vsebuje tozadevna naredba.

Radovedni smo, kako se bo spor, ki ga očividno mizarski mojstri izzivajo, končal. Mizarji, ne hodite v Ljubljano!

Cene moka v čehoslovaški republiki.

Notranja politika čehoslovaške republike se suče zadnje dni okolo naslednjega vprašanja:

Od 1. septembra t. l. se bo prodajala v prodajalnah moka za kruh po 1 K za kg. moka za kuho pa 2 K za kg.

Konsumentov, ki ničesar ne pridelajo, je 9.000.000. Ti rabijo 35.100 vagonov moka za kuho, 58.500 vagonov za peko.

Ako bo žitni zavod prodajal moko, kakor naznačeno — in tako jo mora, ker to zakon predpisuje — bo imel 1 milijardo 800 milijonov kron izgube.

Kako naj se ta primanjkljaj krije?

Za člane bolniške blagajne bodo moralj plačevati delodajalci 1 K na dan. To vrže 625 milijonov kron.

Moka se prodaja na izkaznice seveda. Pri dvigu nakaznic bodo tisti, ki imajo nad 15.000 K imetja, doplačali za 1 kg moka 2 K. Takih ljudi je okoli 1.200.000, njih prispevki znašajo pri 104 kg moka na leto 250 milijonov. Ostane torej nepokritega primanjkljaja še 205 milijonov kron. V kritje tega zneska bodo prispevali poljedelci s posebnim davkom, ki sestoji iz dvakratnega čistega katastralnega dohodka ostalega zemljišča, ki je podvrženo zemeljskemu davku.

Iz strokovne organizacije.

Podružnica osrednjega društva lesnih delavcev v Ljubljani imela je dne 29. avgusta t. l. ob 9. uri v veliki dvorani Mestnega doma svoj polletni občni zbor, z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva, 2. poročilo tajništva, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo nadzorstva, 5. volitev nadomestnega odbora, 6. raznovrstno. — Podpredsednik sodr. Prevco otvoril občni zbor, pozdravljajoč navzoče ter poročal o delovanju odbora. Nato podelil besedo tajniku, ki da obsežno poročilo od zadnjega letnega občnega zbora. Blagajnik sodr. Bradeško poročal o stanju blagajn. Član nadzorstva sodr. Slamjak poročal o delu nadzorstva, katero je našlo pri nadzorovanju knjig vse v lepem redu, s čimur je bila točka 4. končana. Za tem je sledila točka 5. volitev nadomestnega odbora. Sodrugi Zore predlagal za predsednika sodr. Novaka, kar se sprejme in na znanje vzame. Kot blagajnik pa je bil izvoljen sodr. Šušteršič Jakob. Sodrugi Bradeško pozdravi oba nova funkcionarja ter njima oživilja pogum delovanja v prid organizacije. V veselici odseki so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Zore, Senger, Peternel, Slamjak in Mandič. — Sodr. Zore poročal glede mezdnih bojev in prečita spomenico, katera se bo predložila delodajalcem. Obenem omenja škodo, obstoječo v tem, da dobivajo mojstri v Ljubljani naročila iz Zagreba, kjer je delo dražje nego v Ljubljani. — Sodr. Novak navaja, da se mora ravno starejši delavstvo vreči z vsem trudom na delo, da vzgojimo močno organizacijo. Sodrugi Borštnar naslika naraščanje draginje. Sodrugi Zore poročal o ujedinenju, naslikajoč razmere, ki onemogočujejo izvedbo istega; vzrokj so v Belgradu in Zagrebu. Sodr. Bradeško opominja na solidarnost delavstva, primerjajoč združene industrije v svoji zvezi. — S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik zaključil dobro uspeli občni zbor.

Tajništvo osrednjega društva usnarjev in sorod. strok prosi vsa načelstva, da naberejo vse članske izkaznice kvitirane z 52 tedenskimi prispevki ter jih odpošlejo na Centralo v svrhu izpostavljenja članskih knjižic. Nadalje se obvešča, da se vrši kongres ujedinenja dne 13. in 14. septembra v Zagrebu, kamor se delegira 5 delegatov, in sicer Maribor 2, usnarji 1, kateri zastopa Ptuj in Radeče, čevliarji 1, kateri zastopa čevliarske skupine Maribor, Vrbovec, Ljubljana, Tržič in Žiri; Šoštani 1, kateri zastopa Sloveni gradec, Ljubljana 2, katera zastopata usnarje Ljubljana, Šmartno, Vrhnika, Krani in Tržič. Krajevne skupine imajo nalogo pravila pregledati ter svoje predloge do 10. septembra vposlati na osrednje društvo.

I. Novšak.

Celo. Tajništvo okrožne strokovne komisije v Celju ponovno opozarja na notico v »Delavcu« št. 33 z dne 14. avgusta 1920 z dostavkom, da je treba tajništvu javiti imenoma ves odbor vsake podružnice nahajajoče se na ozemlju celiskega

Sirite list „Delavec“.

okrožja. Ravno tako treba javiti tainištvu vsako izpremembo v podružničnih odborih. Za tainištvo: Leskovšek.

Iz Ptua. V Ptui se je vršil v nedeljo, 29. avgusta 1920 shod, katerega je priredila stavbinska organizacija. Na shodu je poročal s. Jarc iz Ljubljane. Udeležba je bila zelo obilna. S. Jarc nam je v kratkih in jasnih besedah očrtal splošni položaj, v katerem se nahaja sedaj delavstvo, pri čemer so mu navzoči delavci pazno sledili. Izrekla se je splošna želja, da bi se večkrat vršili taki shodi, da se nam razjasni situacija, v kateri se nahajamo, ter se nas poudči, kako nam je voditi boj proti ljudskim parazitom, da ne podležemo, ampak da pridemo iz tega boja kot zmagovalci. — Pozivamo tem notom vse slovensko delavstvo, da se strne v naših strokovnih organizacijah, katere imajo namen nam priboriti kruh, katerega neobhodno potrebujemo za svoje življenje. — Pokažimo našo delavsko moč, ki jo imamo, ter se ne pustimo še nadalje izkoriščati. Mi bomo stanovski boj v naših organizacijah nimamo pa v njih prostora za koristolovce in političarje. Opozorimo tem notom vse člane ptujske podružnice stavbinskih delavcev, da redno plačujejo svoje prispevke.

Mezdna gibanja.

MIZARJI POZOR!

Mizarji v Mariboru in Ljubljani se nahajajo v mezdnihi sporih. Dokler bo v obeh navedenih mestih spor trajal, ne sme noben mizar iskati dela ne v Mariboru, ne v Ljubljani.

Gibanje stavbinskih delavcev v Zagrebu. Zveza stavbinskih delavcev Hrvatske in Slavonije je Zvezi stavbinskih podjetnikov v Zagrebu izvršila spomenico, v kateri zahteva z ozirom na ponovno zvišanje cen vsem živlenskimi potrebščinam 60 odstotno zvišanje plač stavbinskih delavcev. Dosedanje plače stavbinskih delavcev so znašale za zidarje in tesarje 13 kron za uro, za težake 6 do 9 K na uro. Če se zvišajo plače za 60%, imeli bi zidarji in tesarji 170 kron, a težaki 77 do 115 kron na dan. Stavbinski podjetniki pa so sklenili znižati delavske plače za 30%. Prišlo bo torej do štrajka stavbinskih delavcev, kar pomeni, da se ustavi delo pri gradbi kakih 300 manjših ali večjih stavbinskih objektov. Dokler spor ni poravnán, naj nihče izmed stavbinskih delavcev, pod nobenim pogojem ne potuje v Zagreb.

Shodi.

Tržič. Kraj. strokovna komisija sklicuje v nedeljo 5. septembra ob 10. uri dopoldne v dvorani konsumnega društva protestni shod zoper podaljšanje osemurnega delavnika. — Delavci in delavke, pokažite odločno voljo, pridite v velikem številu!

Dopisi.

Ako pride berač na konja, potem ga nikdo ne more dohiteti, tako si misli stavbni pisarček Obrecht pri tovarni Počivalnik na Teznu ter prigovarja delavcem, da naj delajo 10 ur. Dasiravno on predstavlja, da je podaljšanje delovnega časa najpotrebnejše, vendar ni imelo to nikakega uspeha in ravno tako tudi je ostalo breuspešno glasovanje, ki ga je odredil. Delavstvo dobro zna, da dela on to na svojo pest, da bi se vodstvu prikupil, delavstvo pa bi vsled povišanja dela

popolnoma napravil nesposobno. O povišanju nadurnega plačila pa ni niti besedice znil. Najbrže mu povišanje mezd za nadure ne ugaja. Njegov samovoljen naskok je bil proračunjen mogoče na nezavednost delavstva. Mogoče ga je ta naskok podučil, da bo pametnejši in bo v prihodnje take poizkuse opustil. Ako pa res ljubi tako močno glasovanje, potem naj pustí glasovati radi svoje osebe in doživel bo modre čudeže.

Gorovlje. Dne 14. avgusta t. l. smo imeli pri nas shod tukajšnjega delavstva, ki je zvenel kot protest proti rovarstvu delodajalskih organizacij zoper osemurni delavni čas. Kot govornik je nastopil s. Leskovšek iz Celja, ki je svojo nalogo rešil v splošno zadovoljstvo poslušalcev. Končno je bila sprejeta primerna resolucija ter poslana na ministrstvo za socialno politiko v Belgrad.

Razno.

Sedmi izkaz pokrajinke strokovne komisije za Slovenijo žrtvam z dne 24. aprila 1920. Do sedaj je izplačanih zneskov od katerih so prejeli: Sagadin Marija 1200 K. Černe Cecilija 700 K. Fölner Gregor 700 K. Stranščak Franc 1000 K.

Mednarodni kongres krolačev se je vršil od 15.—20. avgusta v Kodaniju. Zastopane so bile Anglija, Belgija, Danska, Francija, Nemčija, Holandska, Avstrija, Amerika, Švedska, Švica in Češkoslovaška. Zastopanih je bilo 615.000 članov. Zbor se je izrekel za razredni boj. Osrednje tainištvo je bilo premeščno iz Berlina v Amsterdam in za tainika je bil izvoljen sodrug van der Heeg. Mednarodni odbor je sestavljen iz šest sodrugov različnih narodnosti in iz tainika.

Obvestila.

Celje. Sodrugu R. Čebularju v drž. cinkarni. Z ozirom na Vaše sporočilo, da se Vas sumniči kot pisca članka, ki je bil priobčen v 31. številki „Delavca“ z dne 31. julija t. l., Vam potrjujemo, oziroma izjavljamo, da Vi dotičnega članka niste pisali.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

COSULICH-LINE = TRST-NEW-YORK =

Odplov parnikov iz Trsta:

8. septembra	ARGENTINA
20. septembra	PRESIDENT GRANT
8. oktobra	PRESIDENT WILSON
16. oktobra	BELVEDERE
31. oktobra	ARGENTINA
3. novembra	COLUMBIA

Odhod od Ljubljane 3 dni poprej.
Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slovenije pripravlja edinole:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Sodrugi!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!!

Poštni čekovni račun št. 10.582.

Telefon interurban št. 178.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4½%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zalog, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincih pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sedna ul. Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice); na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Fajfarju); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna i Črna II., Pliberk; Maribor; Litija; St. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaška Slatina; Radeče-Zidanmost; Poljčane.

Še podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.